

Akademia Górnictwo-Hutnicza
im. Stanisława Staszica w Krakowie
AGH University of Science
and Technology

AGH

Opracowanie wielokanałowego układu scalonego w technologii
CMOS do rejestracji aktywności neuronalnej oraz jego aplikacja w
funkcjonalnych badaniach mózgu

mgr inż. Beata TRZPIL-JURGIELEWICZ

promotorzy:

prof. dr hab. inż. Władysław DĄBROWSKI

dr inż. Paweł HOTTOWY

Plan prezentacji

- 1 Systemy do rejestracji aktywności elektrycznej żywych tkanek nerwowych
- 2 Projekt liniowego pseudo-rezystora w zakresie $G\Omega$
- 3 Operacyjny wzmacniacz transkonduktancyjny
- 4 Weryfikacja elektroniczna i neurofizjologiczna układu scalonego HiFiNeuroPre

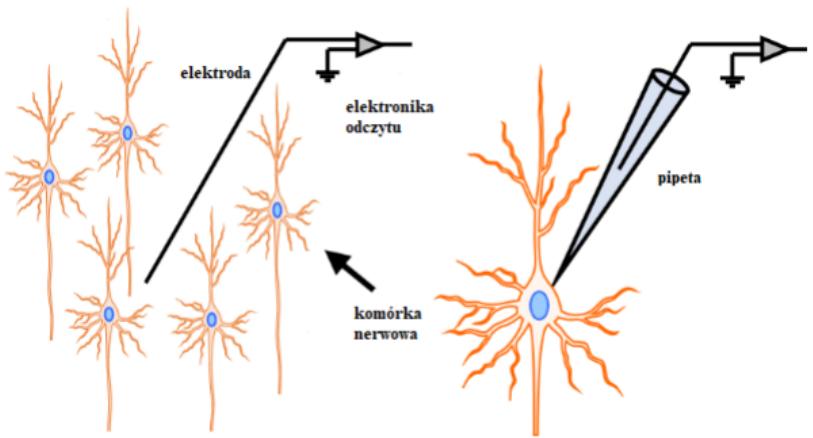
Część I

Tematyka pracy

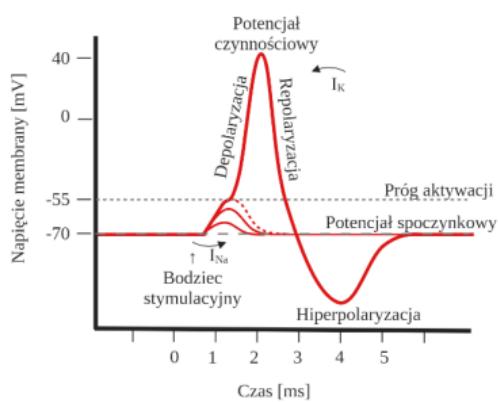
Wstęp

Techniki pomiarowe wewnętrz i zewnątrzkomórkowe w neurobiologii

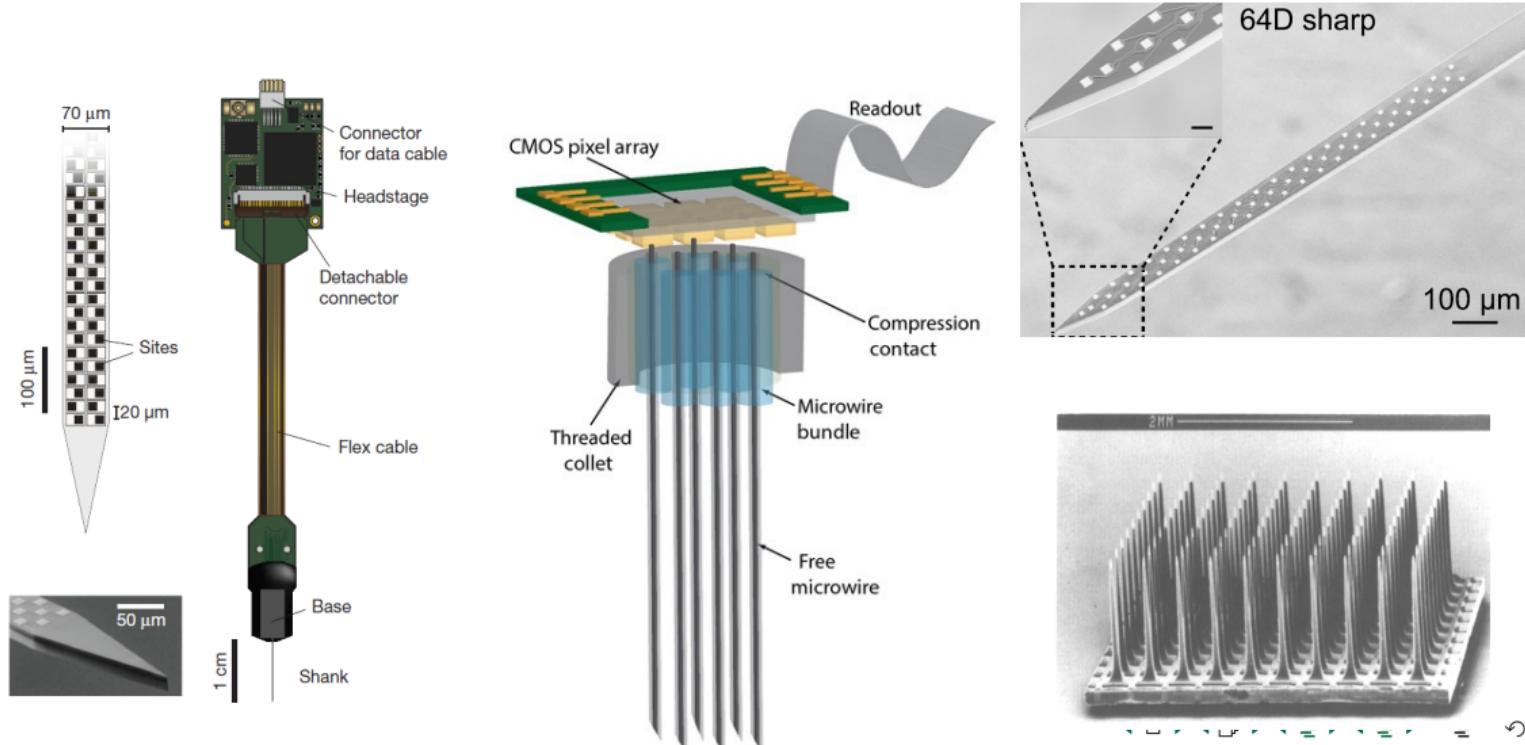
- różne amplitudy sygnałów
- inwazyjność badań
- obszar badań

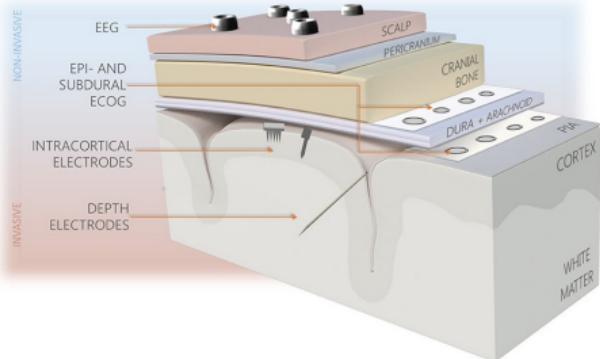
Potencjał czynnościowy

Kierunki rozwoju współczesnych systemów pomiarowych i matryc mikroelektrodowych

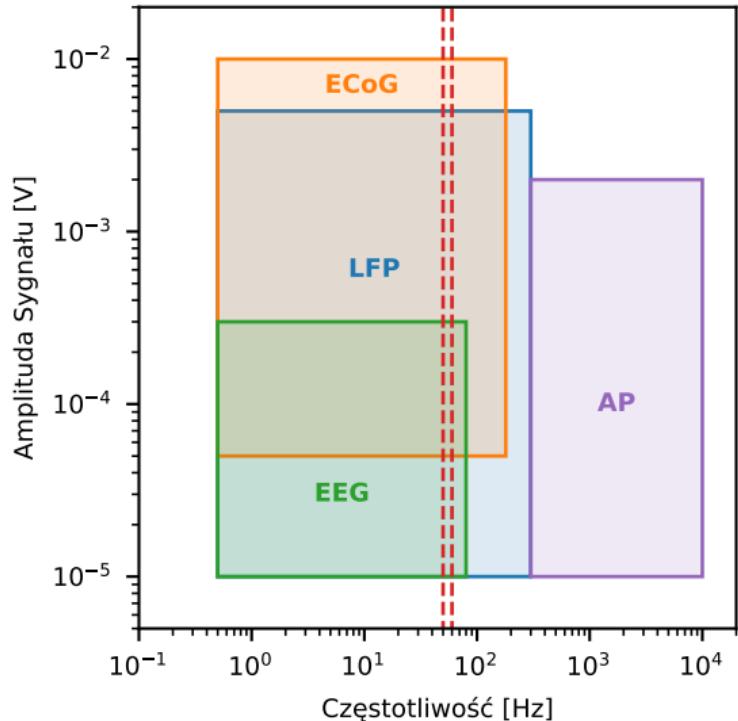

Zakresy amplitud i częstotliwości sygnałów neuronowych

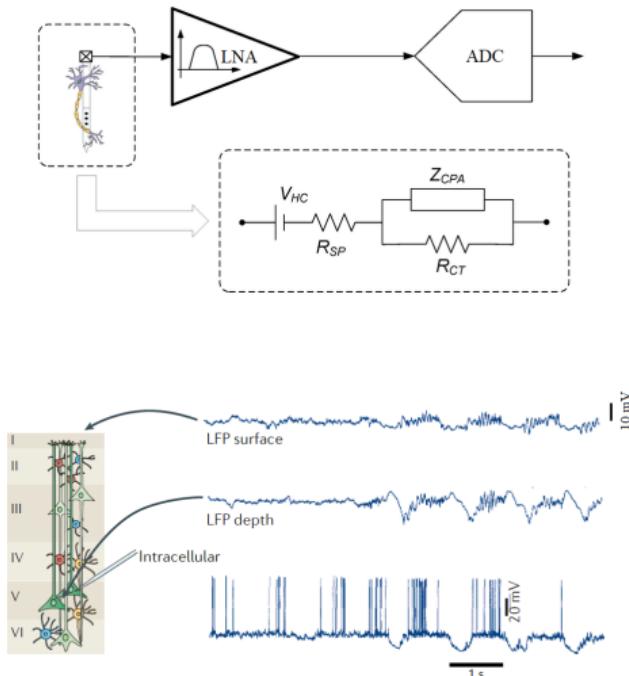

Metody rejestracji

- LFP – Local Field Potential
- AP – Action Potential
- ECoG – Electrocorticography
- EEG – Electroencephalography

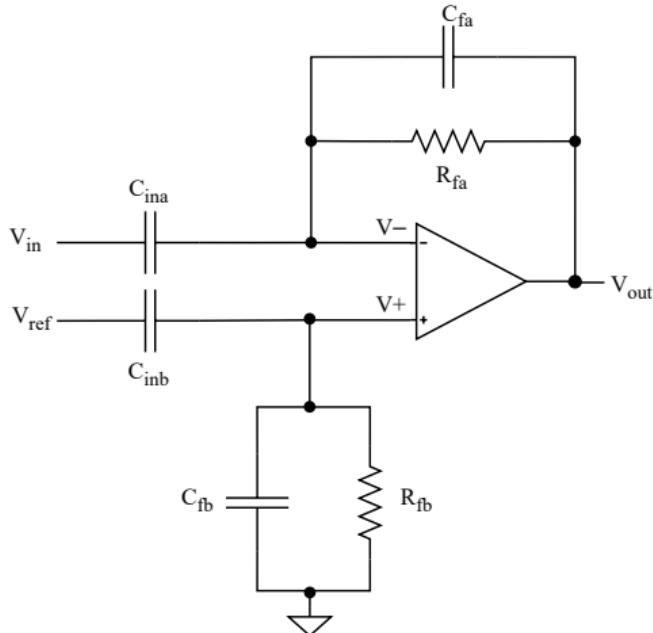
Kanał rejestracji neuronowej z wykorzystaniem elektrod zewnętrzkomórkowych

Wymagania stawiane interfejsom neuroelektronicznym umożliwiającym rejestrację sygnałów LFP i AP

- Offset stały na styku elektrody – nawet 1 V do 2 V
- Szумy < 5 μ V dla pasma LFP i AP
- Liniowość rejestrowanego sygnału w całym paśmie
- Pobór mocy
- Zróżnicowane sygnały: amplituda do 10 mV_{pp} dla LFP i > 50 μ V dla AP
- Skalowalność systemu – tysiące kanałów dla przyszłych systemów

Sprzężenie zmiennoprądowe

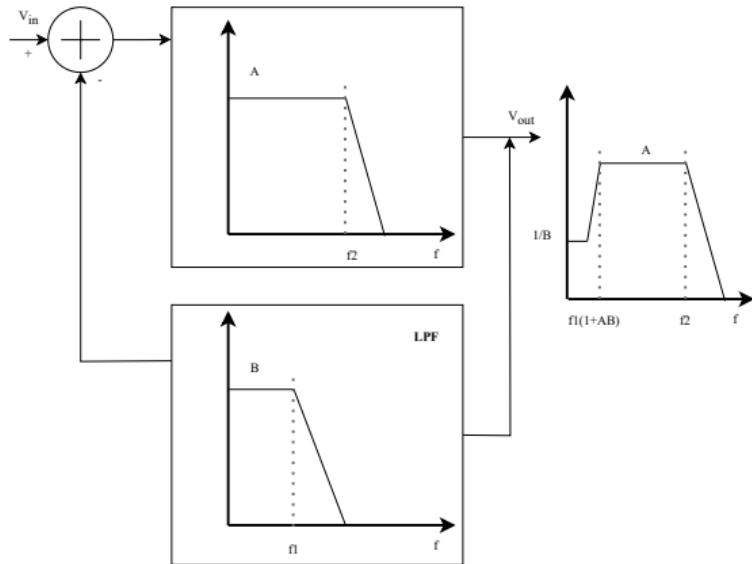
Wyzwania związane z sprzężeniem AC

- Niska dolna częstotliwość graniczna rzędu $\sim 1 \text{ Hz}$
- Pojemności w technologii CMOS są rzędu $f\text{F} \cdot \mu\text{m}^{-2}$
- Rezystancja sprzężenia zwrotnego w zakresie $T\Omega$

Zalety

- Usunięcie składowej stałej od elektrody niezależnie od jej wartości
- Wydajność szumowa i poboru mocy

Sprzężenie stałoprądowe

Wyzwania związane z sprzężeniem DC

- Duża wrażliwość na offset
- Pobór mocy

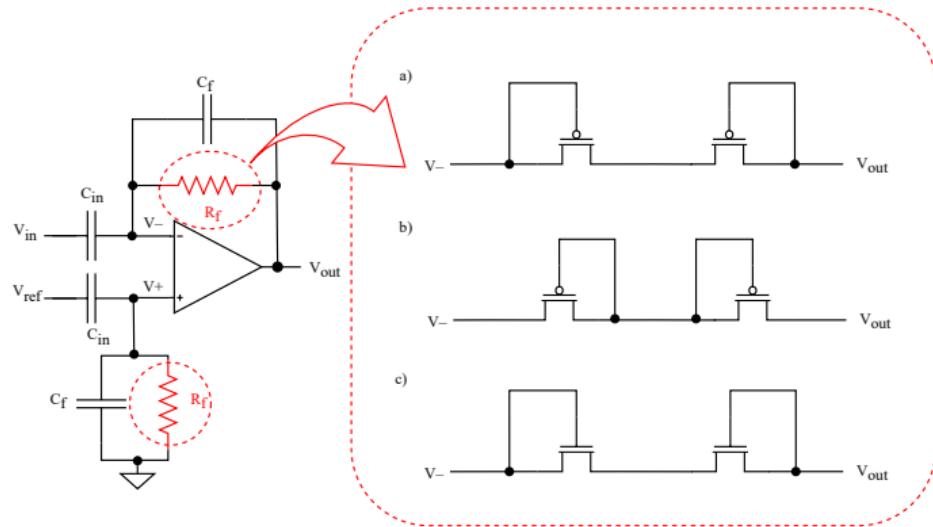
Zalety

- Brak konieczności używania dużych rezystancji w pętli sprzężenia zwrotnego
-

Część II

Liniowy pseudo-rezystor

Podstawowe rozwiązania pseudo-rezystorów

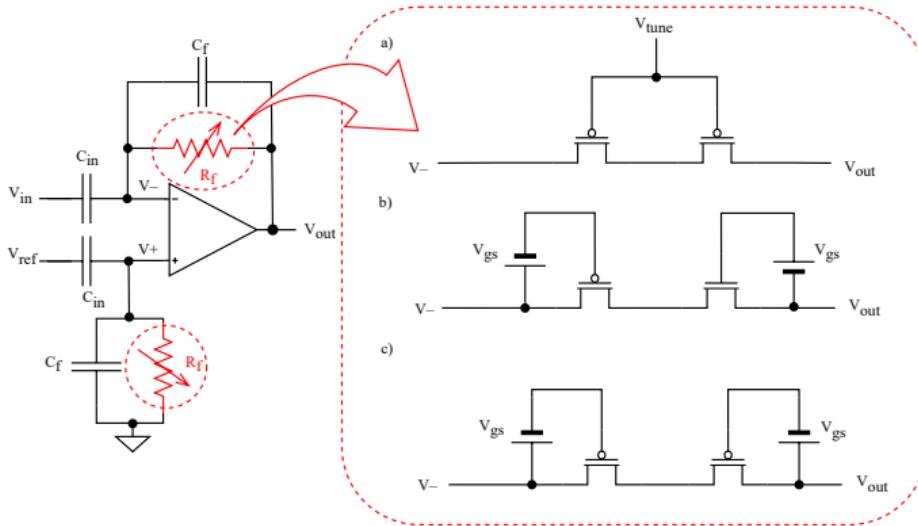

Wady

- stała rezystancja
- brak możliwości regulacji częstotliwości granicznej

Podstawowe rozwiązania pseudo-rezystorów - regulowana wartość rezystancji

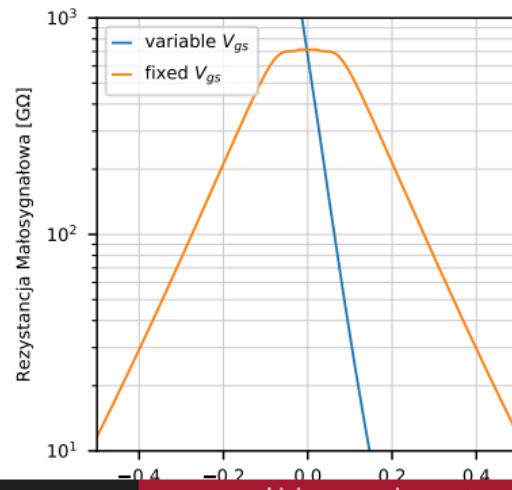
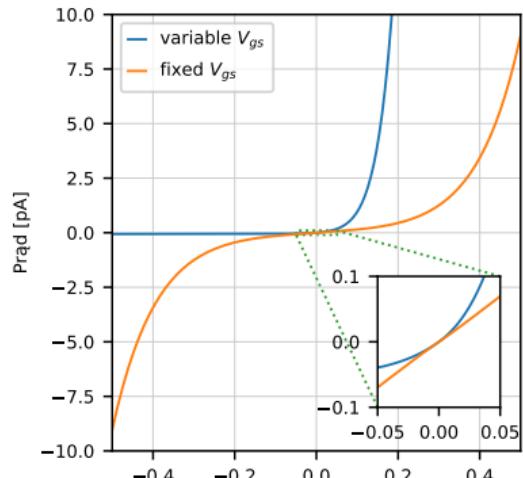
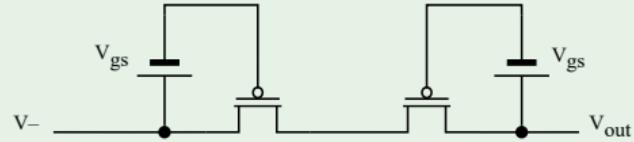
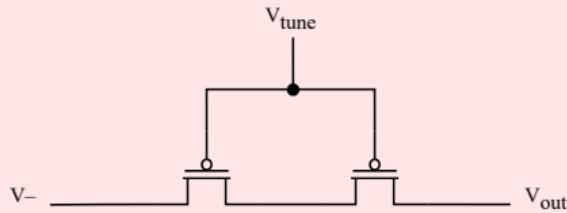
Regulacja częstotliwości granicznej

Zmieniające się napięcie panujące pomiędzy bramką a źródłem tranzystora w zależności od sygnału wejściowego

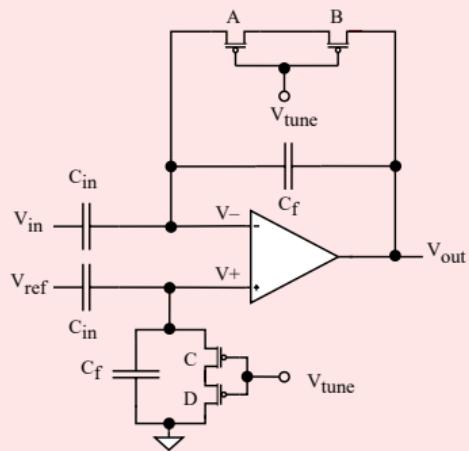
Zachowanie stałego napięcia pomiędzy bramką, a źródłem niezależnie od sygnału wejściowego

Analiza stałoprądowa

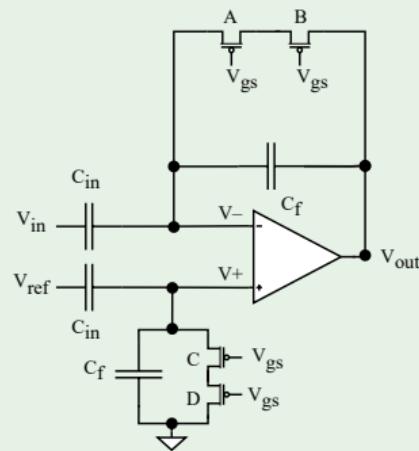

Architektura wzmacniacza neuronowego wykorzystującego sprzętowanie zmiennoprądowe w różnych implementacjach pseudo-rezystorów

Zmienne napięcia na bramce –
variable – V_{gs}

Sąłe napięcia na bramce –
fixed – V_{gs}

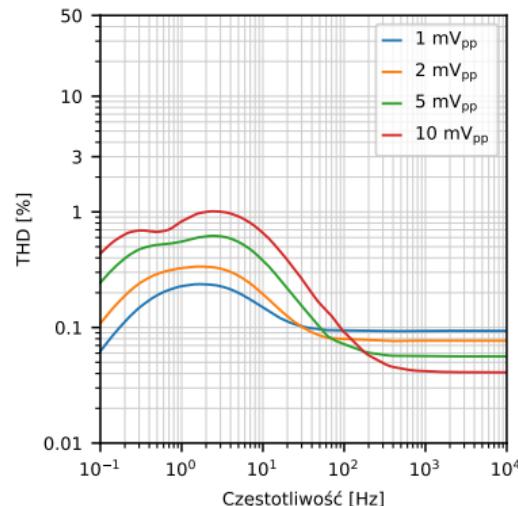
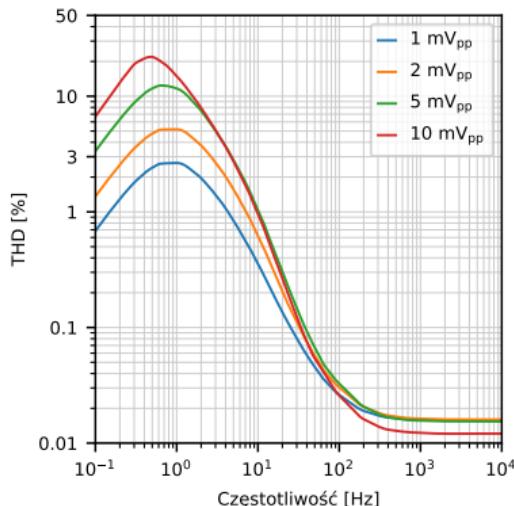

Analiza Transient sprzeżenia AC

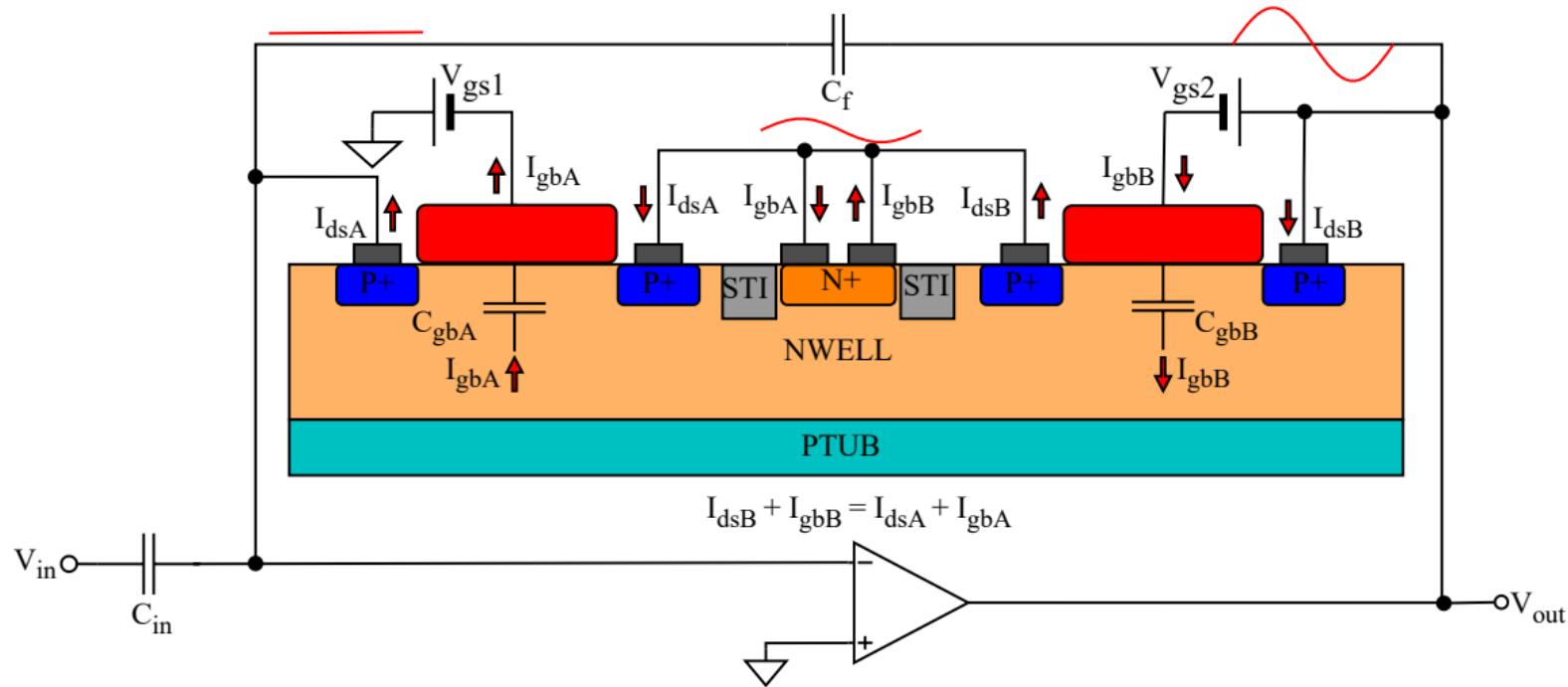
Ustawienia symulacji

- Częstotliwość graniczna dla sprzeżenia AC $\sim 1 \text{ Hz}$

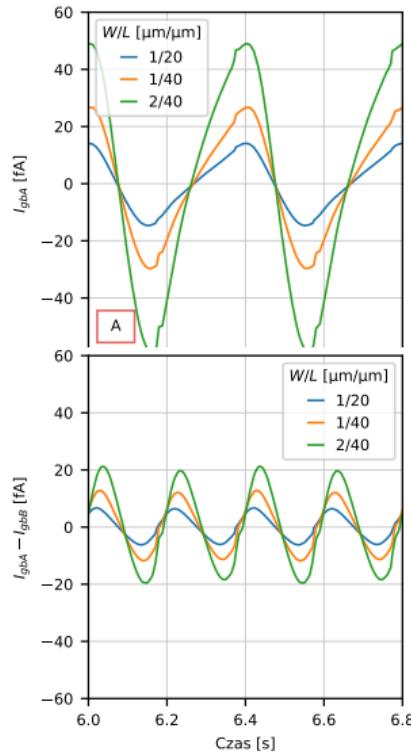
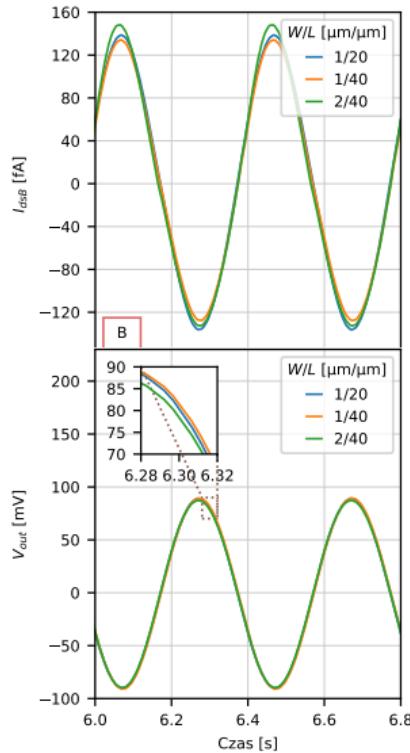
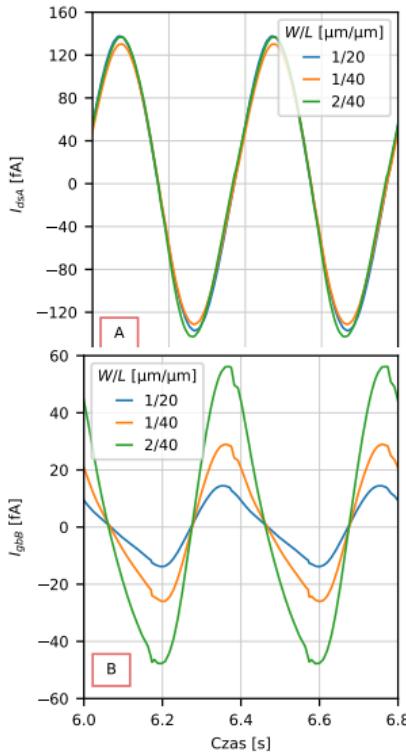
$$\text{THD} = \frac{\sqrt{\sum_{n=2}^{+\infty} U_k^2}}{U_1}$$

Projekt przedwzmacniacza z modelem pseudo-rezystora w technologii 180 nm XFAB

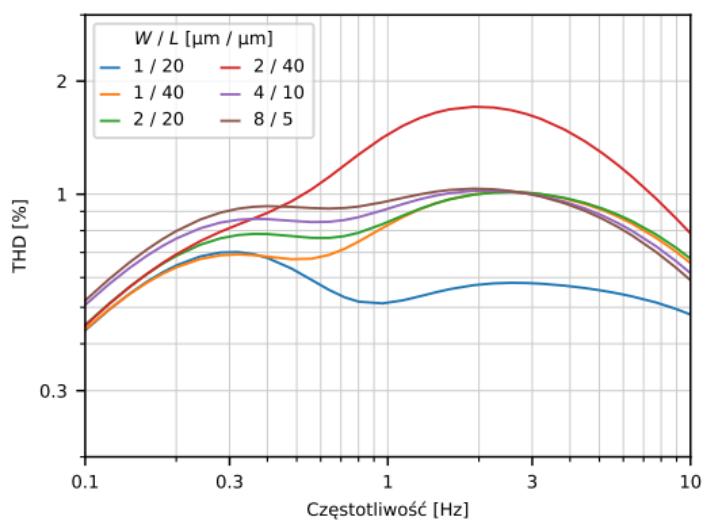

Wpływ pojemnościowych prądów bramki pseudo-rezystorów na zniekształcenia w technologii 180 nm

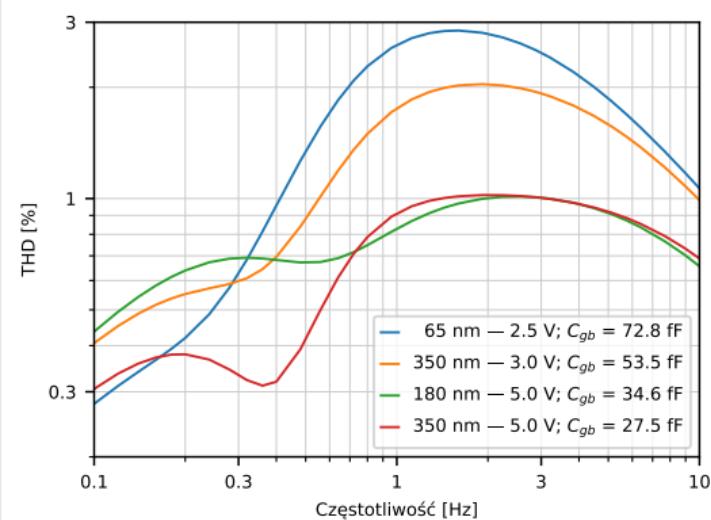

Skalowanie zniekształceń z powierzchnią bramki i grubością tlenku tranzystorów tworzących pseudo-rezystory

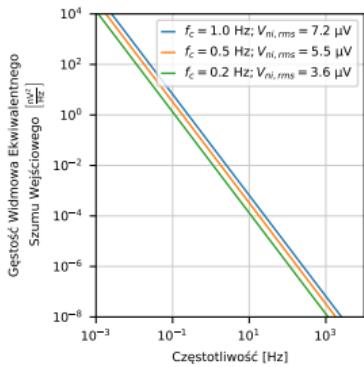
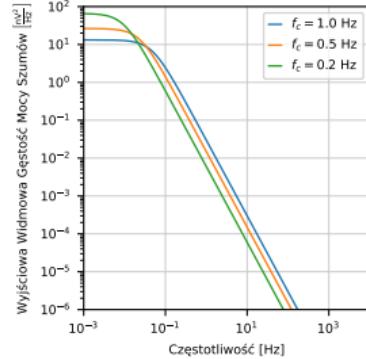
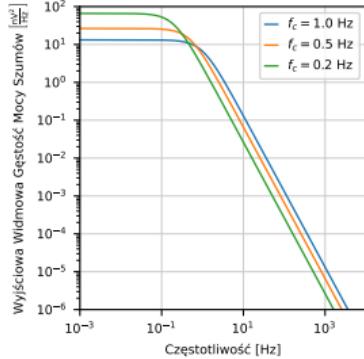
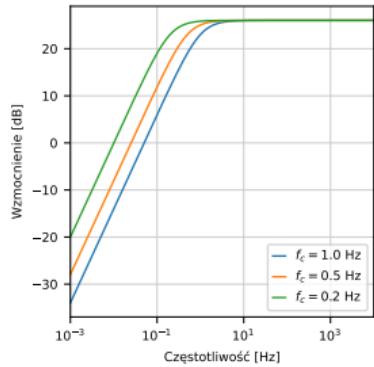
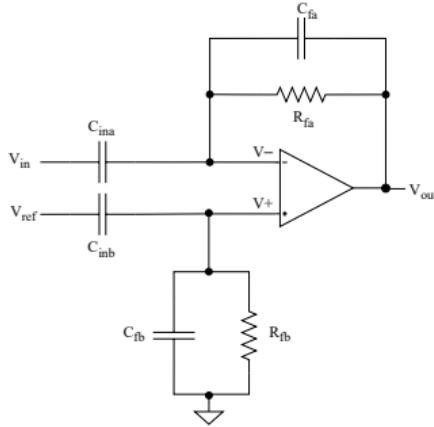
Powierzchnia bramki – technologia 180 nm

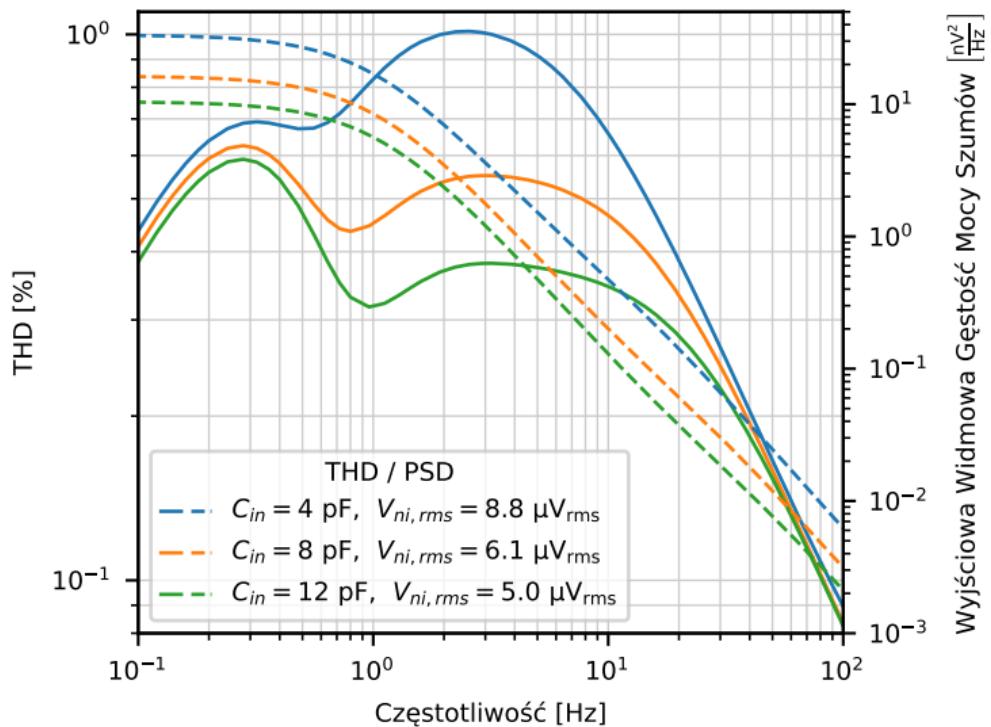
Zależność od technologii

Szumy

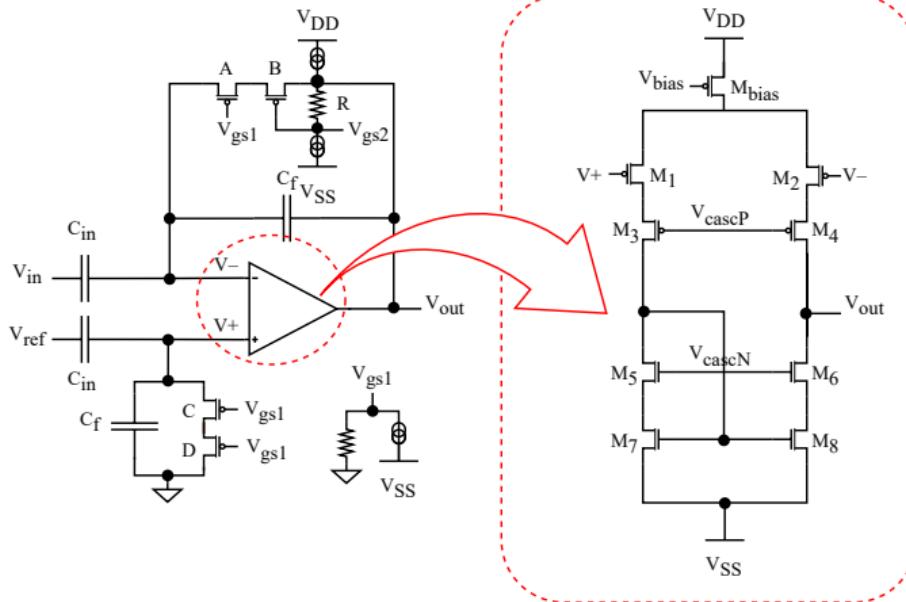
Wpływ pojemności wejściowych na szумy i zniekształcenia

Część III

Operacyjny wzmacniacz transkonduktancyjny

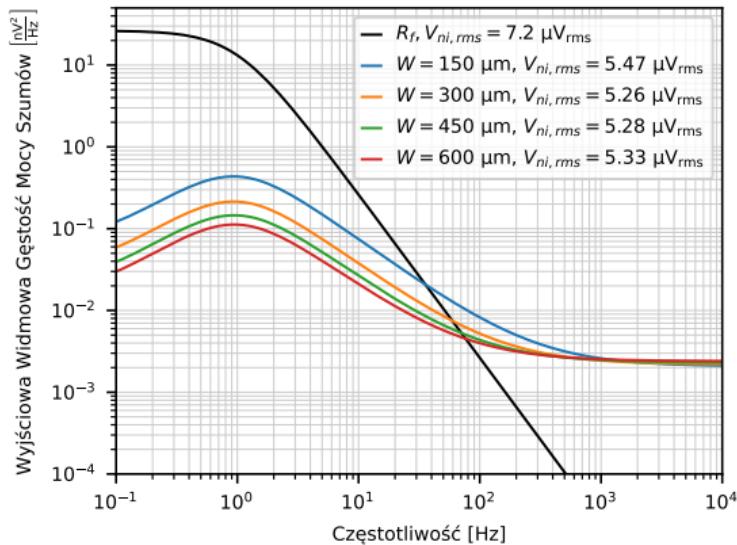
Implementacja teleskopowej kaskody ze zintegrowanym sprzężeniem AC

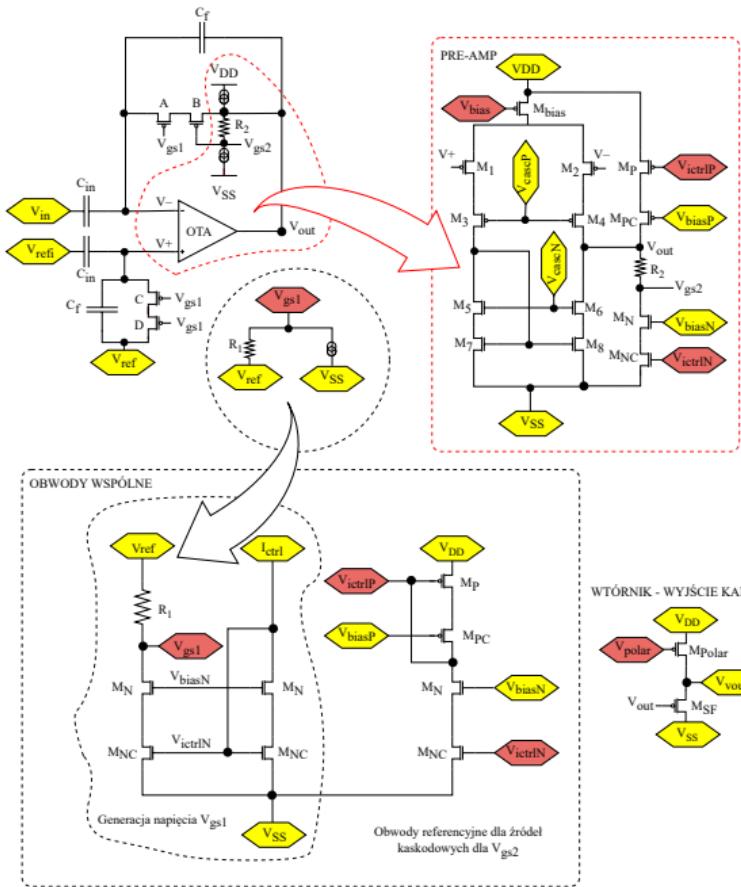

Kluczowe wymagania

- optymalizacja szumowa
  - powierzchnia
  - pobór mocy

Analiza szumowa pary różnicowej

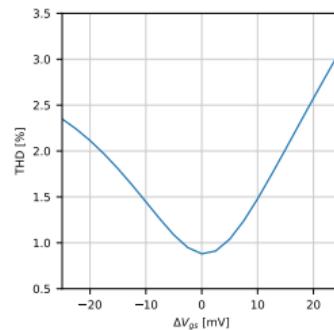
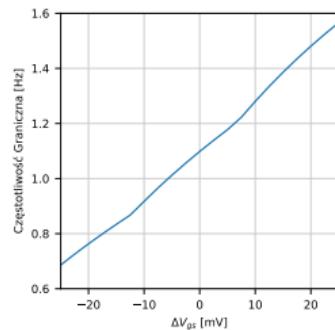
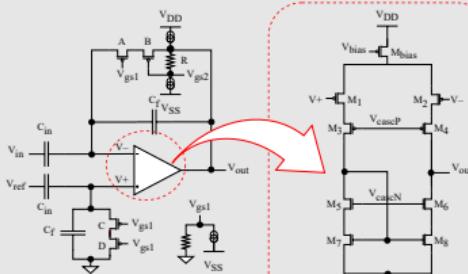

Przedwzmacniacz z
wejściowym obwodem
sprzęgającym AC oraz obwody
polaryzujące

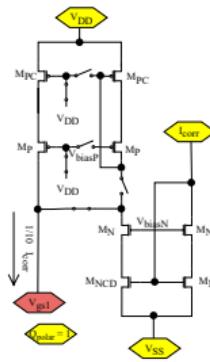
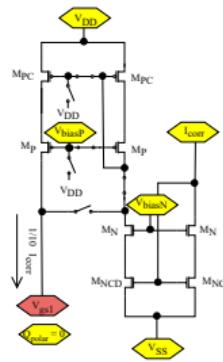
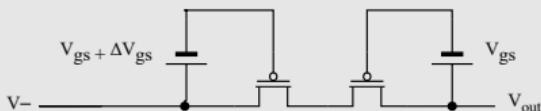
Kluczowe tranzystory	W [μm]	L [μm]
M_{bias}	10	10
M_1, M_2	300	1
M_3, M_4	20	2
M_5, M_6	5	5
M_7, M_8	4	48

Efekty niedopasowania – blok korekcji

Projekt kanału

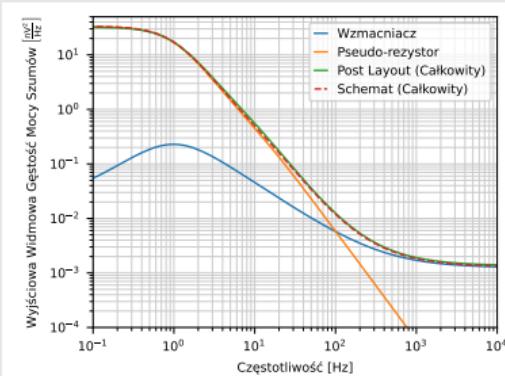
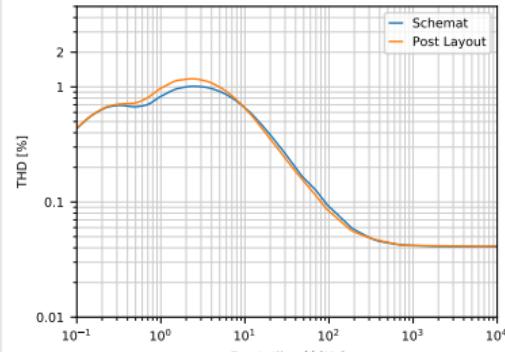
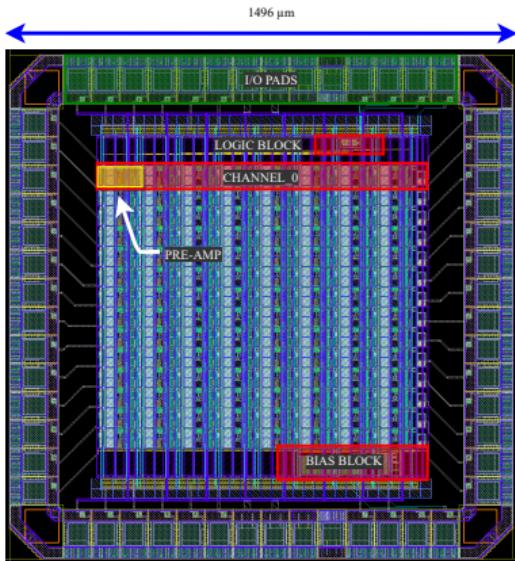

Wyzwania do rozwiązania

Symulacje Post-Layout

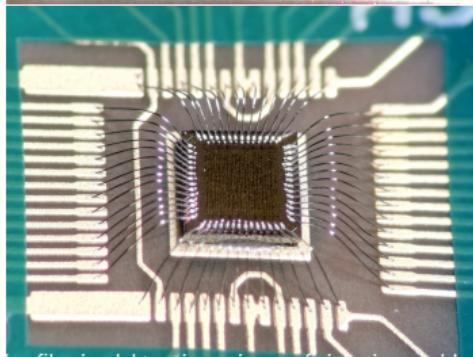
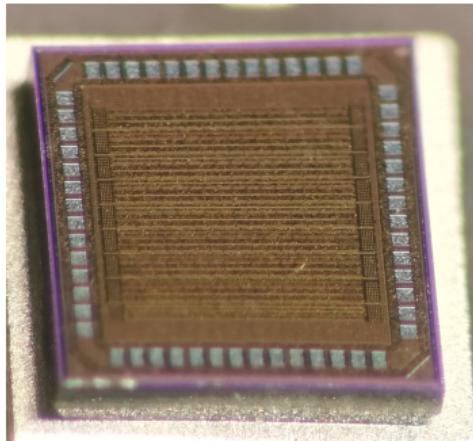
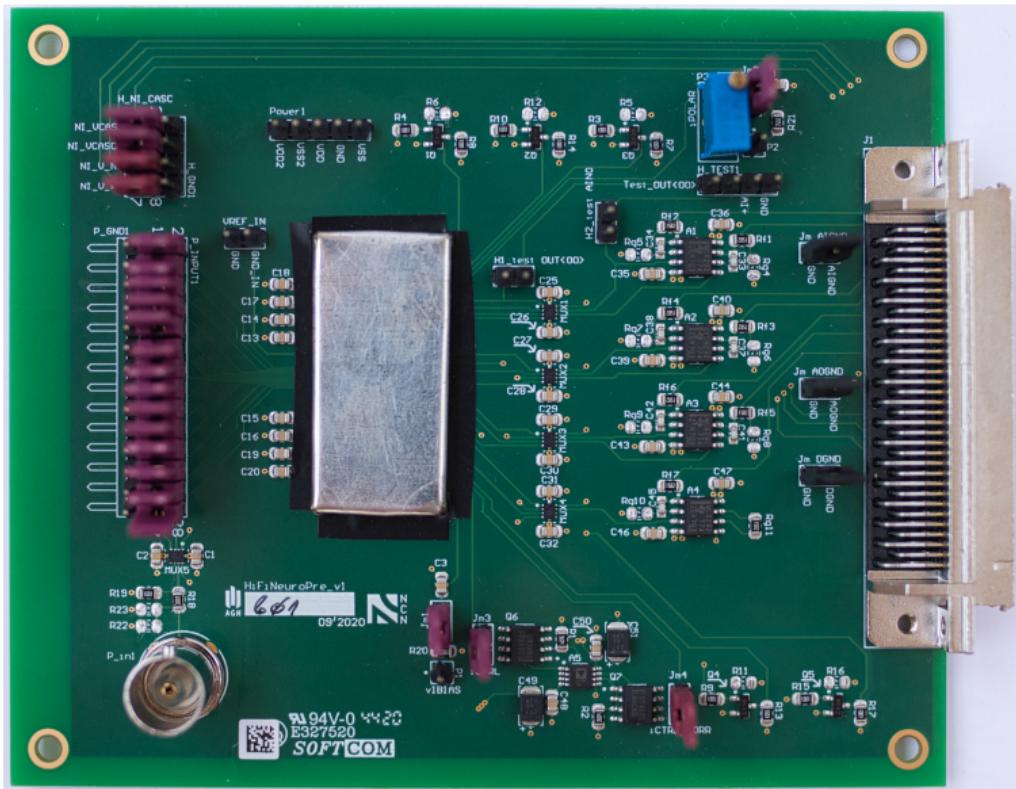
- 8 wersji przedwzmacniacza
- 14 kanałów pomiarowych

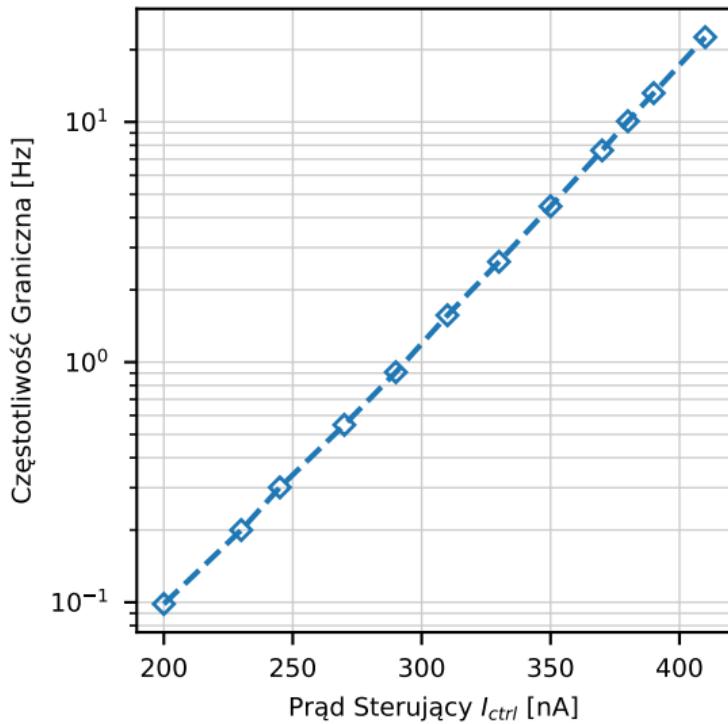
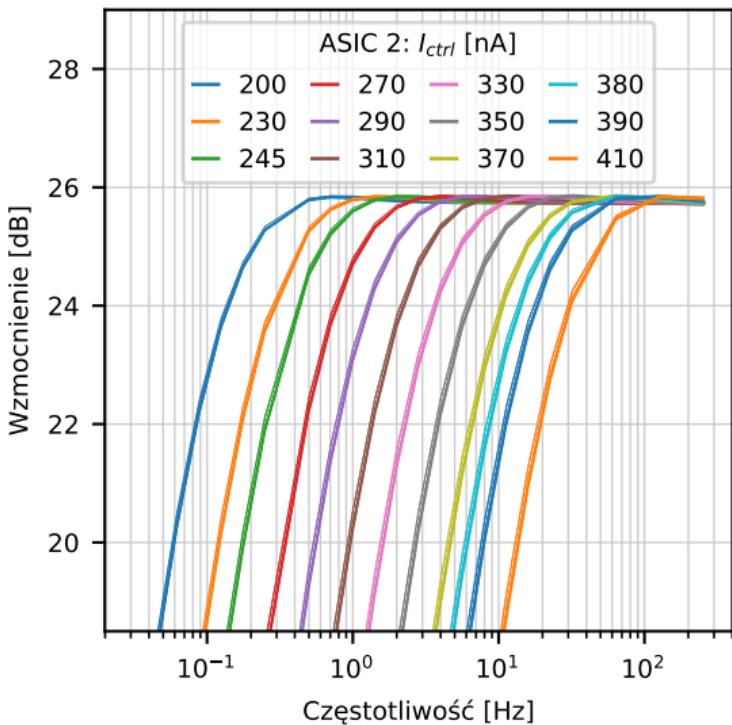
Część IV

Weryfikacja elektroniczna i neurofizjologiczna układu scalonego HiFiNeuroPre

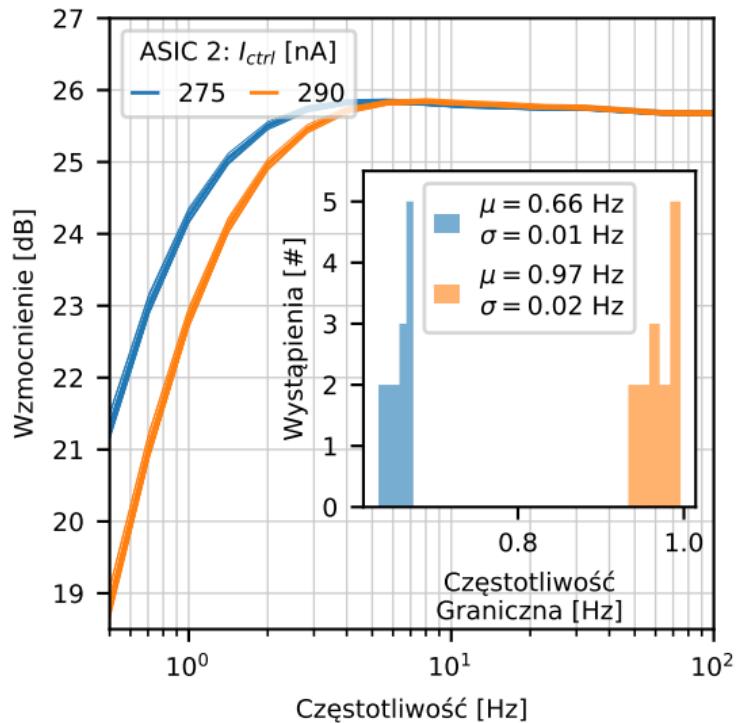
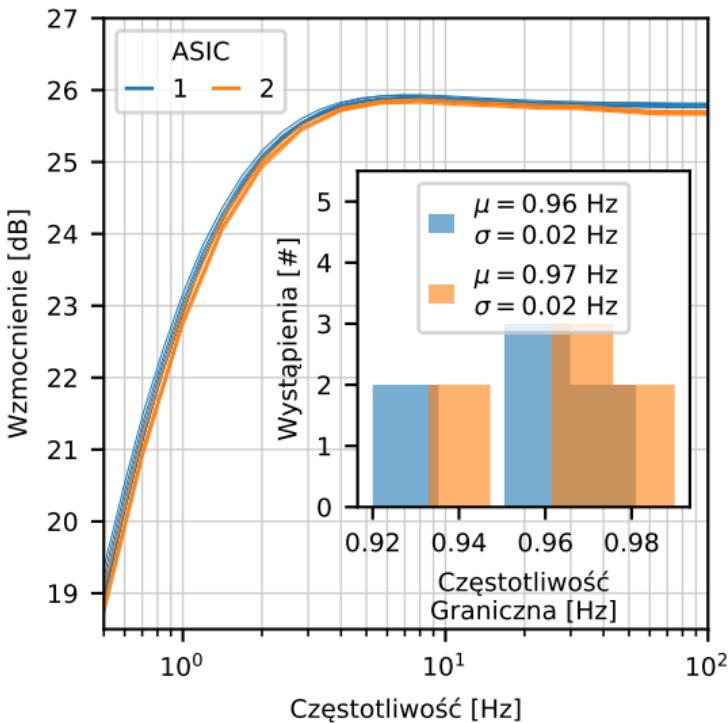
System testowy

Wzmocnienie, częstotliwość graniczna

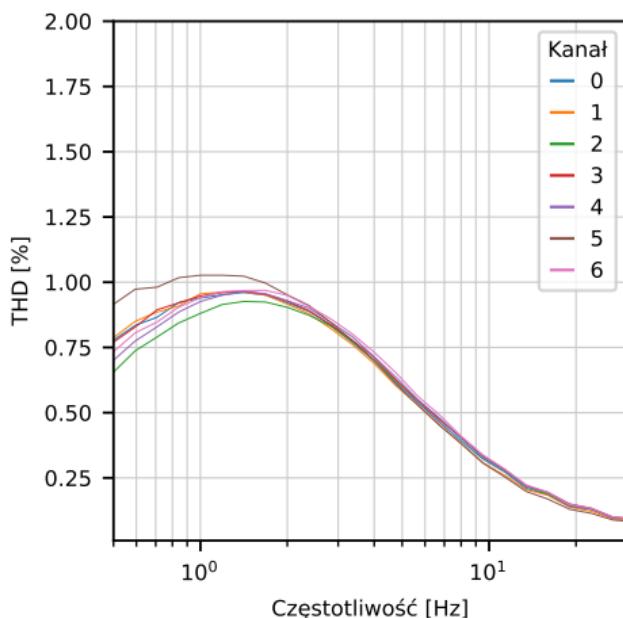

Jednorodność kanałów

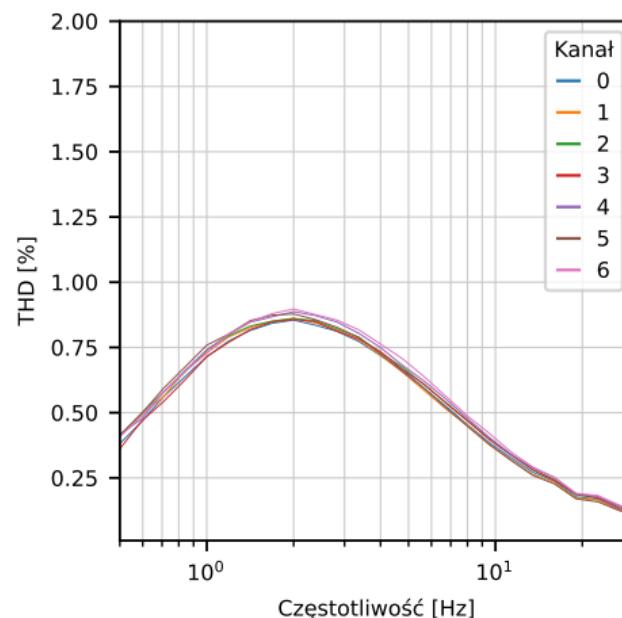

Pomiary zniekształceń harmonicznych – wpływ korekty

Brak globalnej korekty

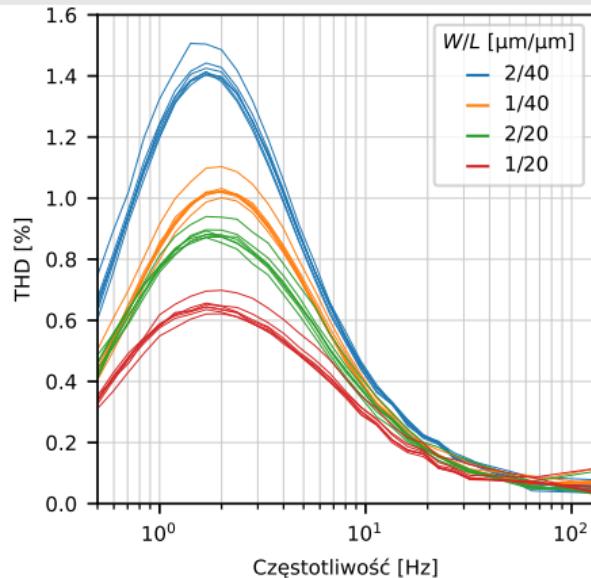

Korekta globalna

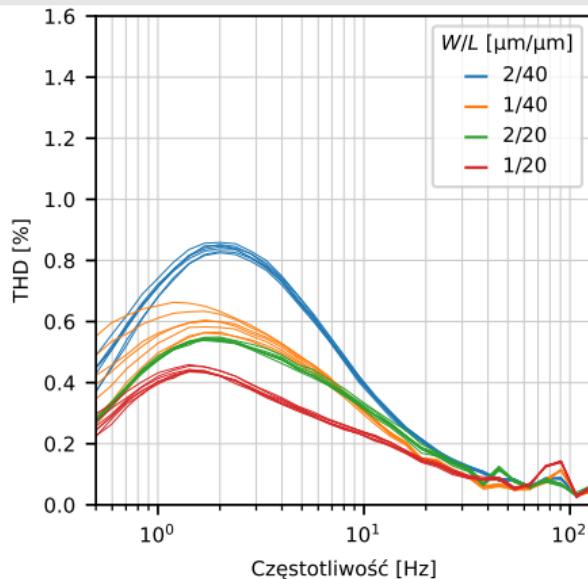

Konfiguracje przedwzmacniacza

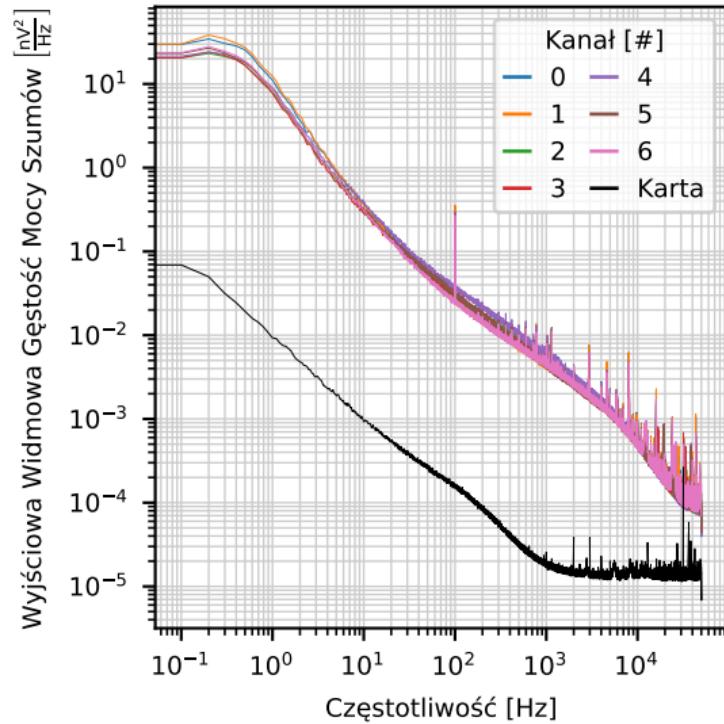
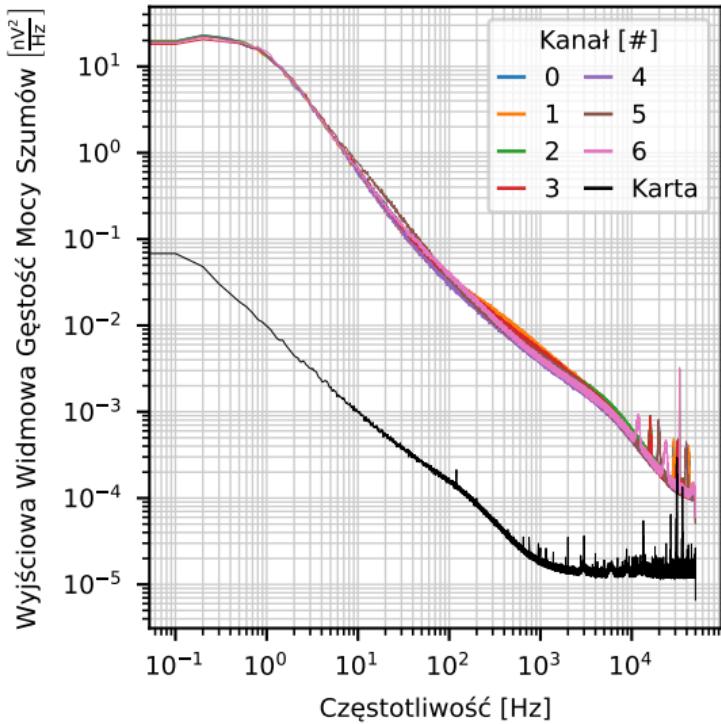
Symetryczna konfiguracja

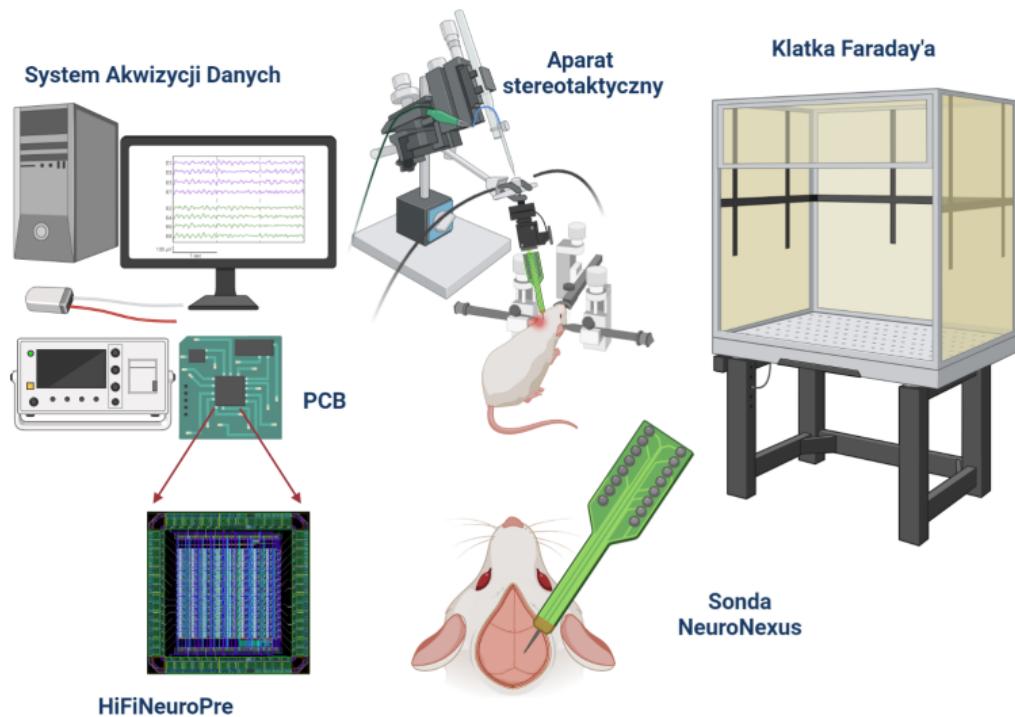
Drugi wariant przedwzmacniacza z większymi pojemnościami wejściowymi

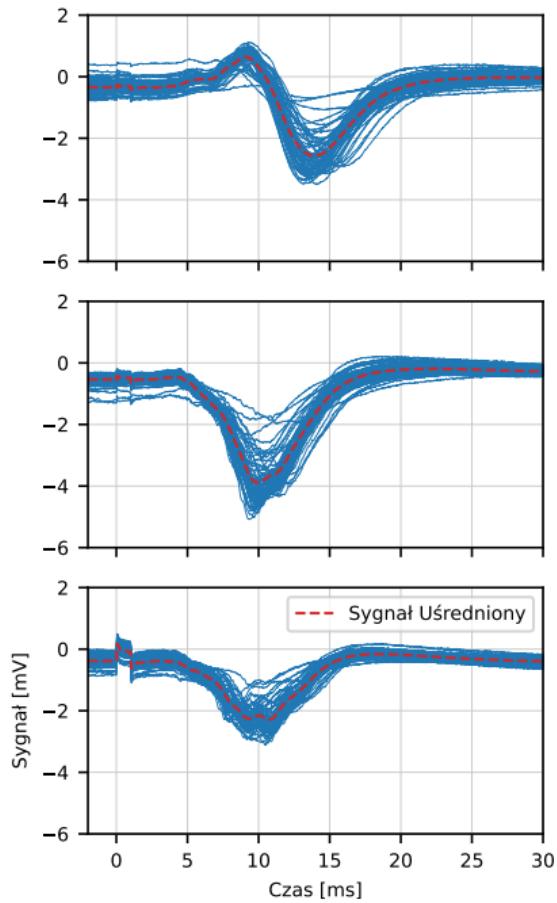

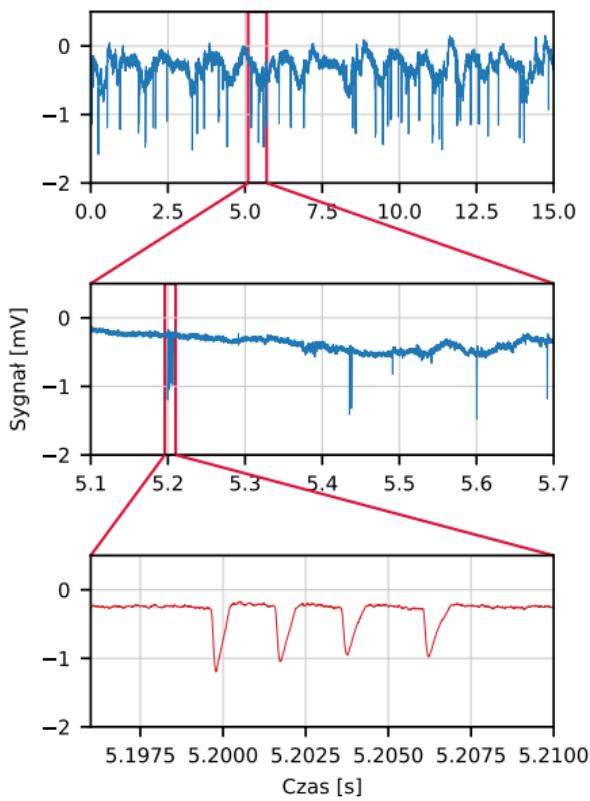
Pomiary szumów

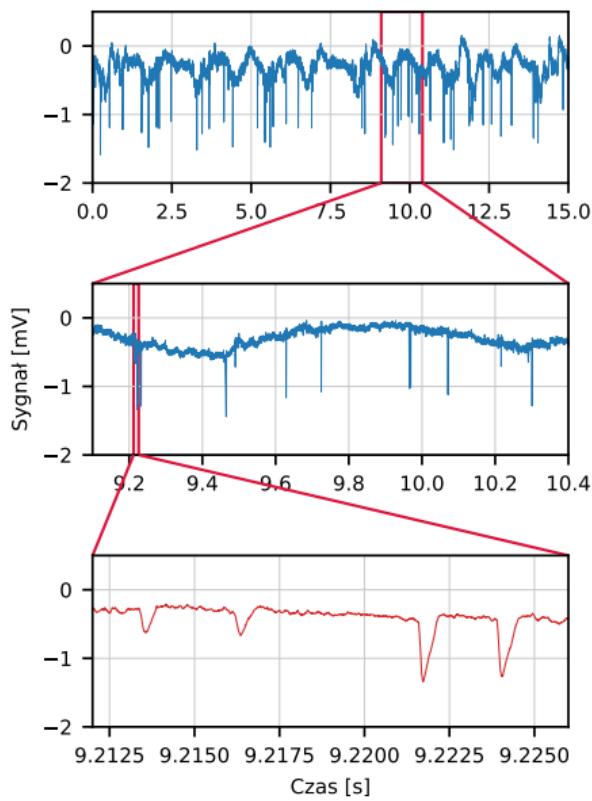
System pomiarowy do akwizycji sygnałów neurobiologicznych

(a)

(b)

Część V

Podsumowanie

Podsumowanie testów elektronicznych

Tabela 1: Parametry przedwzmacniacza na podstawie pomiarów weryfikacyjnych

Parametr	Wartość
Napięcia zasilania	$\pm 1,8 \text{ V}$
Całkowity prąd	$2 \mu\text{A}$
Pobór mocy dla pojedynczego kanału	$7,2 \mu\text{W}$
Wzmocnienie z zamkniętą pętlą sprzężenia	25,9 dB
Zakres dolnej częstotliwości granicznej	0,1 Hz do 20 Hz
Ekwiwalentny szum wejściowy w zakresie LFP	$7,5 \mu\text{V}_{\text{rms}}$
Ekwiwalentny szum wejściowy w zakresie AP	$6,7 \mu\text{V}_{\text{rms}}$
Zniekształcenia harmonioyczne THD – $10 \text{ mV}_{\text{pp}}$ 1,68 Hz	0,94 %
Pole powierzchni pojedynczego przedwzmacniacza	$0,0071 \text{ mm}^2$

Wnioski

